

บันทึก

เรื่อง การมอบหมายให้ผู้ได้รับคำสั่งช่วยปฏิบัติราชการต่างกรมปฏิบัติราชการแทน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๑๓๐๕/๒๔๘๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้แจ้งว่า กระทรวงพาณิชย์ได้มีคำสั่งที่ ๒๓๕/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๑ ให้ข้าราชการช่วยปฏิบัติราชการต่างกรม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้นายชูเกียรติ กฤษณพันธุ์ นิติกร ๙ ชช. กรมทะเบียนการค้า ช่วยปฏิบัติราชการตำแหน่งรองอธิบดี (นักบริหาร ๙) กรมทรัพย์สินทางปัญญา ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้หารือสำนักนายกรัฐมนตรีว่าอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะสามารถมอบอำนาจให้นายชูเกียรติฯ ปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๓๘ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ โดยให้ช่วยปฏิบัติราชการงานสำนักงานเลขานุการกรม และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานด้านการเงิน งบประมาณ ตลอดจนการสั่งซื้อและสั่งจ้างงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณกระทรวงพาณิชย์ในหมวดรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายในการเจรจาธุรกิจและประชุมนานาชาติ และงบประมาณกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายและหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องในวงเงินที่อธิบดีมีอำนาจอนุมัติได้หรือไม่ ประการใด

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณามาตรา ๓๘ (๗) ประกอบกับมาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯแล้ว เห็นว่า อธิบดีไม่มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการในสังกัดกรมอื่น ไม่อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการอื่นต่างกรม นอกจากผู้ว่าราชการจังหวัดได้อีก ดังนั้น จึงเห็นว่า อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ มอบอำนาจให้ข้าราชการตำแหน่งนิติกร ๙ ชช. สังกัดกรมทะเบียนการค้า ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้

โดยที่กระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจในการบริหารงานทั่วไปตามนัยมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ให้ข้าราชการตำแหน่งนิติกร ๙ ชช. กรมทะเบียนการค้า ไปช่วยปฏิบัติราชการตำแหน่งรองอธิบดี (นักบริหาร ๙) กรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งการสั่งให้ไปช่วยราชการดังกล่าวไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยปฏิบัติราชการไว้เหมือนอย่างเช่นการแต่งตั้งให้ไปรักษาราชการแทนหรือรักษาการในตำแหน่ง ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้ผู้นั้นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทนสำนักนายกรัฐมนตรีเห็นว่าข้อหารือของกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สมควรมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยเพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหาหรือตั้งกล่าว ประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมทรัพย์สินทางปัญญา) แล้ว เห็นว่า ปลัดกระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ สั่งให้นายชูเกียรติ กษณพันธ์ุ นิตกร ๙ ชช. กรมทะเบียนการค้า ไปช่วยปฏิบัติราชการในตำแหน่งรองอธิบดี (นักบริหาร ๙) กรมทรัพย์สินทางปัญญา การมีคำสั่งดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารของปลัดกระทรวงในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในกระทรวง เพื่อให้ข้าราชการในกรมหนึ่งไปช่วยปฏิบัติราชการในอีกกรมหนึ่ง คำสั่งให้ไปช่วยปฏิบัติราชการต่างกรมดังกล่าวไม่อาจทำให้อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญามอบอำนาจให้นายชูเกียรติฯปฏิบัติราชการแทนได้ เนื่องจากในการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา ๓๘ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ ในการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน ทั้งผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนต้องเป็นผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติดังกล่าวกำหนด กล่าวคือผู้มอบอำนาจต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า และผู้รับมอบอำนาจต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง ฯลฯ หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ฉะนั้น เมื่อนายชูเกียรติฯ มิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีในกรมทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงไม่อาจมอบอำนาจให้นายชูเกียรติฯปฏิบัติราชการแทนได้ ตามที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาวินิจฉัยไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๒๑ กระทรวง นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ให้มีปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในกระทรวงรองจากรัฐมนตรี

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาในสำนักงานปลัดกระทรวง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งใดหรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้รองอธิบดีผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน
(นายอัคราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๕๓